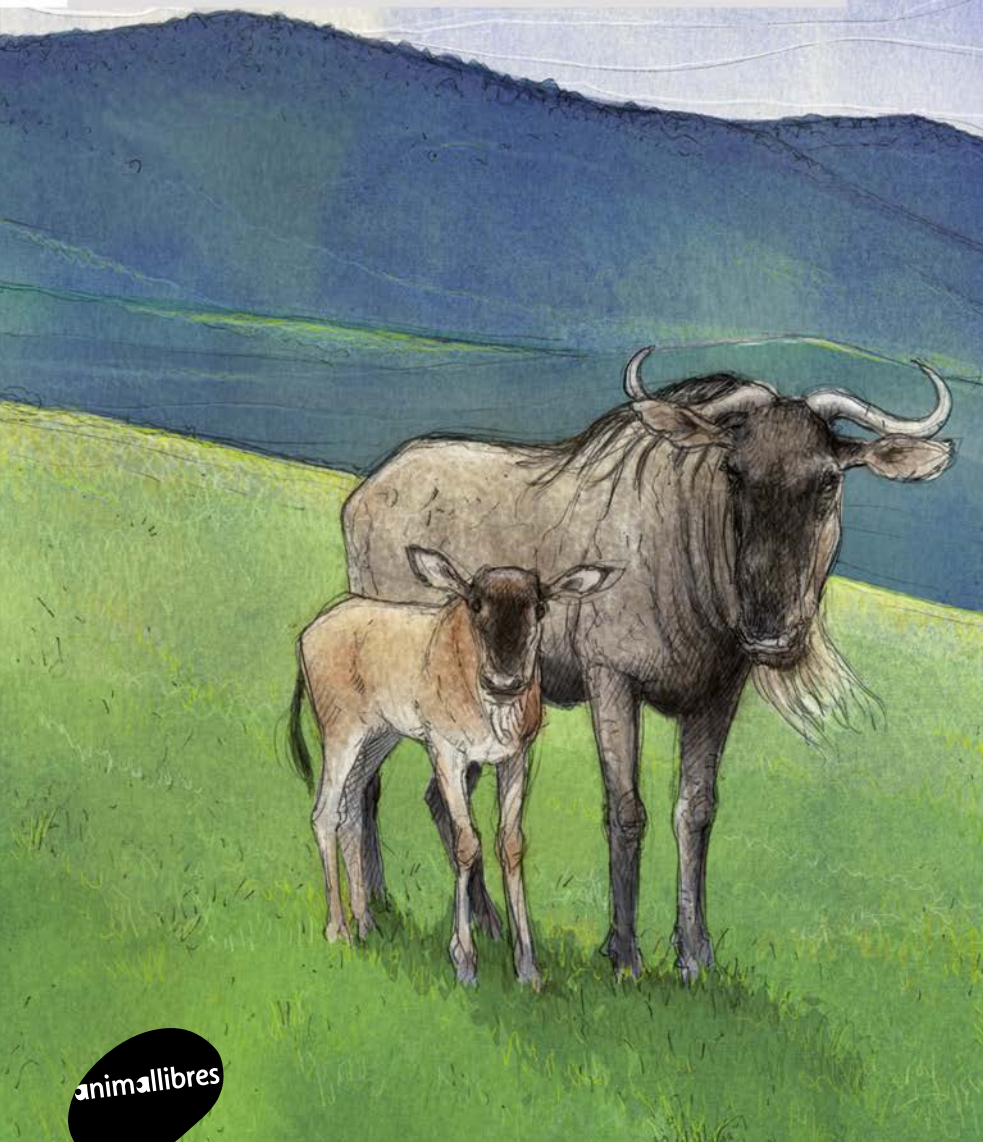

Muntsa Mimó

Ets prou llesta, Nyumbú?

Il·lustracions de Jordi Vila Delclòs

On tot comença

Àfrica de l'est. Sota un cel immens de color blau s'estén la gran plana del Serengueti, un mar d'herba on pasturen els ramats més grans de la Terra, formats per centenars de milers d'animals d'espècies ben diverses: elefants, búfals, zebres, antílops, gaseles i... nyus.

El nyu és un dels Cinc Lletjos de la sabana africana, juntament amb la hiena, el facoquer, el marabú i el voltor. Una distinció ben poc digna que els nyus s'han guanyat per tenir un aspecte estrambòtic gens atractiu i, suposadament, una intel·ligència poc brillant. I això que, any rere any, duen a terme amb èxit una gran migració a la recerca d'aigua i bones pastures, caminant durant centenars de quilòmetres i enfrontant-se a perills de tota mena.

Cap a finals de desembre, milers de nyus es reuneixen a la regió d'Ndut, a Tanzània, per tenir-hi les cries. Pocs minuts després de néixer, els petits nyus ja són capaços de posar-se dempeus i mamar. I al cap d'uns dies corren i juguen a perseguir-se i a escapar, mentre els adults mengen herba i els deixen fer.

El ramat

Vaig fer una ullada al meu voltant. Tot eren potes i banyes i barbes i cues! Vaig intentar distingir la tieta Kupanda, la tieta Kikuba i la tieta Utukufu, enmig de tots aquells cossos grisos, però ho vaig deixar estar. Almenys podia reconèixer la mare, la Maua, que no era poc. Sabia que ho era perquè sempre es mantenia molt a prop meu i era l'única que em donava mamar. Tot i que últimament em feia menjar herba. Però a mi l'herba no em feia gens el pes i la mare volia que en mengés a totes hores, per estar forta per al Gran Viatge.

El Gran Viatge! Des de feia dies no es parlava de res més. La mare em va explicar que ella havia fet el Gran Viatge tres vegades, que era molt perillós i

molt llarg. Quan li vaig demanar per què l'haviem de fer, si era tan terrible, es va quedar una mica parada i al final em va respondre:

–Perquè cada any el fem.

–I per què el fem cada any?

–Perquè som nyus.

–I per què els nyus hem de fer aquest viatge cada any?

La mare em va mirar una mica empipada. Em sembla que no li agrada gens que li faci tantes preguntes.

–Perquè sempre s'ha fet.

–I per què s'ha fet sempre?

–Perquè som nyus.

«Perquè som nyus» és la resposta preferida de la mare: «Per què mengem herba?» «Perquè som nyus». «Per què els grans sou de color gris fosc i els petits som marró clar?» «Perquè som nyus». «Per què som tants i estem tan amuntegats, si hi ha tant d'espai?» «Perquè som nyus». I així sempre. Les tietes Kikuba, Utukufu i Kupanda donen respostes semblants. I la tieta Nyasi diu que faig massa preguntes per ser un nyu. Els nyus no han de preguntar tant. I les nyus petites com jo, menys. Els nyus mengen, miren de no perdre's i de no ser caçats i estan sempre junts. Tot plegat sembla una mica avorrit. Per això esperava amb il·lusió el dia de la Lliçó de Vida. Poc abans d'emprendre el Gran

Viatge, les cries de nyu nascudes aquell any s'apleguen al voltant dels mestres perquè els expliquin tot el que els cal per viure i sobreviure.

–Viure i sobreviure! –vaig dir-li a en Kijivu, un dels meus cosins preferits–. No ho trobes emocionant?

La nit anterior al dia de la Lliçó de Vida no vaig poder dormir gens. Això no és pas tan rar, perquè els nyus dormim poc. I de nit encara menys. La nit fa una mica de por. Tot és fosc, sobretot si no hi ha lluna. Jo encara no m'hi he acostumat. El cel és molt negre i només s'hi veuen uns puntets molt brillants que no es mouen, els estels. I si està núvol, no es veu res de res. A més, se senten molts sorolls estranys i les olors són més fortes. A mi m'agrada que la lluna sigui ben grossa i rodona i encara m'agrada més quan la nit s'acaba i el sol treu el cap entre l'herba. Tot això del sol i de la lluna m'ho ha explicat en Nyati. En Nyati no és un nyu, és un búfal. Els búfals són molt més grans i grassos que nosaltres i tenen unes banyes enormes. Però a mi en Nyati no em fa gens de por. Quan li vaig demanar per què s'estava amb nosaltres en comptes de viure amb els altres búfals, em va dir que era massa vell per seguir amb el seu ramat i que no li agradava estar sol. En Nyati sap un munt de coses, però no li agrada parlar-ne. De tota manera, això no m'importava gaire, perquè estava segura que en

la Lliçó de Vida ens ho explicarien tot i ja no hauria de passar-me les hores preguntant el perquè de tot i posant la mare i les tietes tan nervioses.

La Lliçó de Vida ens la donaven quatre nyus, tots més grans que la mare. Quan vaig demanar a la mare per què eren quatre, em va dir que als nyus els agrada fer-ho tot plegats.

Poc després de sortir el sol tots els que havíem nascut aquell any ens vam aplegar al voltant dels mestres. Érem una bona colla! La resta del ramat es va posar al voltant nostre.

La lliçó va començar amb la cançó del ramat. Jo me la sabia molt bé, perquè des que havia nascut l'havia sentida moltes vegades:

Nye, nye, nyu, nyu, els nyus anem sempre junts, nyu, nyu, nye, nye.

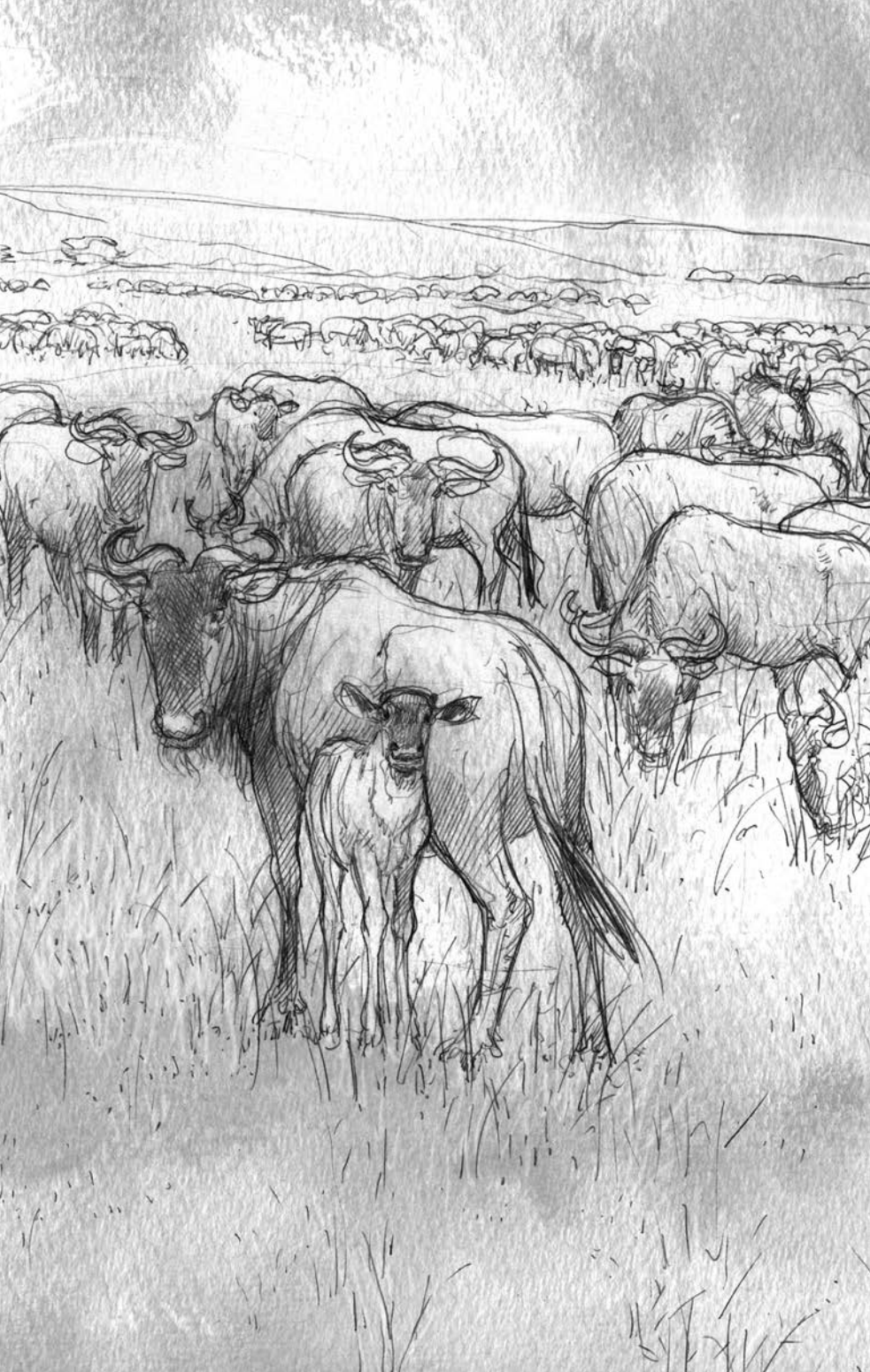
Si un nyu hi va, tots hi anem, si un nyu hi torna, tots hi tornem.

Si un nyu hi torna tots hi tornem, si un nyu hi va tots hi anem.

Nyu, nyu, nye, nye, els nyus anem sempre junts, nye, nye, nyu, nyu.

Els nyus anem sempre junts!

El «nyu» l'havien de fer les femelles i el «nye» els mascles, però amb tants «nyus» i «nyes» ens vam fer un bon embolic. El soroll era eixordador i

per això vaig trigar una mica a adonar-me que els mestres estaven picant el terra amb les peülles de les potes del davant per fer-nos callar.

–Cries d’enguany! –van dir els quatre alhora–. Aixequen les orelles, obriu els narius, esbataneu els ulls. Heu de prestar atenció. Escolteu i recordeu:

Hi ha dia i hi ha nit, hi ha pluja i hi ha sol.

Hi ha nyus i hi ha no nyus.

Hi ha no nyus que mengen nyus. Compte!

L’herba ens marca el viatge.

El nyu segueix el nyu.

I després de fer uns quants «nyus» i «nyes», i de tornar a cantar la cançó del ramat, es van posar a menjar herba tranquil·lament.

–Buuufa –va fer en Kijivu–. Sort que ja han acabat! Se m’estava fent llarg.

–Ja està? Vols dir que ja està?!

No m’ho podia creure. Tants dies esperant la Lliçó de Vida i allò era tot el que els mestres ens havien de dir. Em sentia tan estafada que li vaig donar una empenta a en Kijivu, que va protestar:

–Què et passa? Ja jugarem després, ara vull menjar una mica.

Però jo no volia ni jugar ni menjar. Em vaig quedar dempeus, donant l’esquena al grup i mirant

l'horitzó, quan vaig sentir un toc suau al llom. Em vaig girar. Un dels mestres era al meu costat.

–Sembles decebuda, que no t'ha agradat la Lliçó de Vida? Hi ha res que no hakis entès?

Vaig fer un esbufec.

–Ho he entès tot. Però jo volia saber moltes més coses.

–Amb la Lliçó de Vida ja en tens prou, a mesura que et facis gran aniràs aprenent més coses... Els nyus vells han fet moltes vegades el Gran Viatge i ho saben tot.

–Tu ets vell?

–Jo he fet el Gran Viatge vuit vegades. Encara em falta una mica per ser vell.

–I no haurien de ser mestres els nyus més grans?

–Els vells no poden ser mestres perquè se'n van del ramat. Viuen sols.

–Sols? –Això sí que em va sorprendre. Un nyu sol!– I no fan el Gran Viatge amb nosaltres?

–No fan el Gran Viatge.

–I per què?

–Perquè tot i que són els més savis, també són els més febles i no poden seguir el ramat...

–Però si «el nyu segueix el nyu»...

El mestre em va mirar i va moure el cap d'un costat a l'altre, impacient. La barbeta blanca li tremolava una mica.

–Au, vés amb la mare, de segur que et busca!